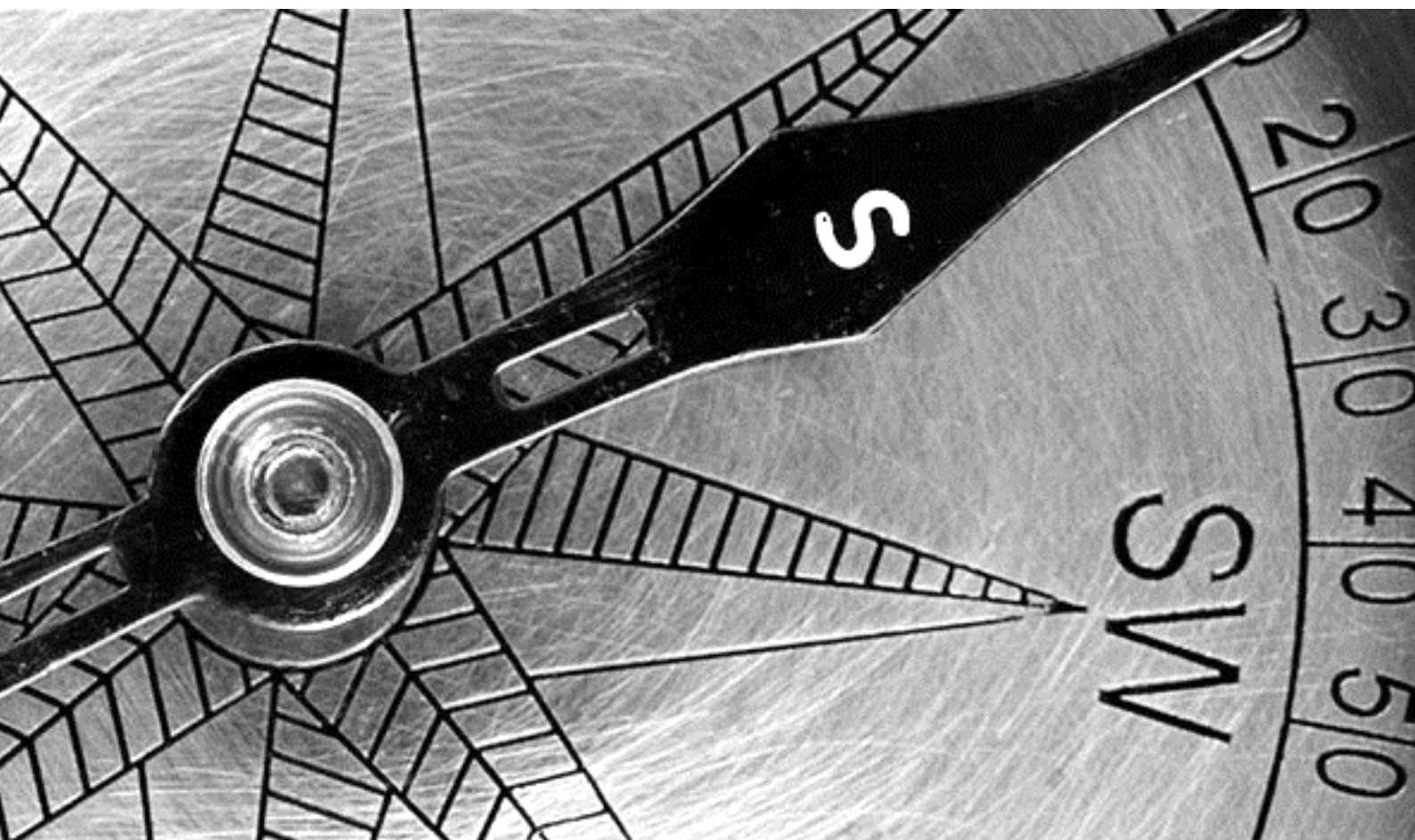

DECISIO

Raad van Organisatieadviesbureaus (ROA)

Economische meerwaarde organisatieadviseurs

Rapportagedatum: 17 november 2017

Publicatiedatum: 23 oktober 2018

TITEL

ECONOMISCHE MEERWAARDE ORGANISATIEADVISEURS

STATUS RAPPORT

DEFINITIEF

DATUM

RAPPORTAGEDATUM: 17 NOVEMBER 2017

PUBLICATIEDATUM: 23 OKTOBER 2018

OPDRACHTGEVER

RAAD VAN ORGANISATIE ADVIESBUREAUS (ROA)

PROJECTTEAM DECISIO

KEES VAN OMMEREN, C.VANOMMEREN@DECISIO.NL

SUZANNE STEEGMAN, S.STEEGMAN@DECISIO.NL

CONTACTGEGEVENS DECISIO

Valkenburgerstraat 212

1011 ND Amsterdam

T 020 – 67 00 562

E info@decisio.nl

I www.decisio.nl

Inhoudsopgave

1	Samenvatting	1
2	Inleiding	2
3	Economische meerwaarde organisatieadviseurs	3
3.1	Kenmerken organisatieadviessector	3
3.2	Omzet en kosten van de organisatieadviessector	5
3.3	Economische impact	8
3.4	Focus op bedrijven met meer dan 10 werknemers	9
3.5	Schatting van organisatieadviesbureaus conform ROA interpretatie	10
4	Conclusie	13
	Bijlage I Steekproef 'ROA-uitsnede' organisatieadviesbureaus	14

1 Samenvatting

Dit onderzoek geeft een beeld van de werkgelegenheid en toegevoegde waarde die de organisatieadviesbranche direct en indirect oplevert. De basis is afkomstig uit CBS-data met de SBI-code organisatieadviesbureaus (70.22.1). Omdat er veel zelfstandigen als organisatieadviseur werkzaam zijn, en er ook relatief veel bedrijven zijn die activiteiten uitvoeren die buiten de ROA interpretatie van organisatieadvies vallen, hebben we drie analyses gemaakt: een analyse van de gehele sector, een van alleen bedrijven met minimaal tien medewerkers en een uitsnede van de organisatieadvies activiteiten conform de ROA interpretatie.

De sector organisatieadvies telde in 2016 meer dan 150 duizend werkzame personen, die samen goed zijn voor een omzet van ruim 14 miljard euro. Indirect draagt dit bij aan 4 miljard euro aan omzet aan toeleveranciers buiten de branche. De toegevoegde waarde (direct en indirect) bedraagt bijna 11 miljard euro.

	Werkgelegenheid (1.000 FTE)			Toegevoegde Waarde (€ mrd.)		
	Hele SBI organisatieadvies	Bedrijven > 10 medewerkers	'ROA uitsnede'	Hele SBI organisatieadvies	Bedrijven > 10 medewerkers	'ROA uitsnede'
Direct	131	35	3,6	8,4	3,2	0,3
Indirect	31	12	1,2	2,4	0,9	0,1
Totaal	162	47	4,8	10,8	4,1	0,4

Organisatieadviesbureaus met meer dan 10 werknemers hebben bijna 40 procent van de markt in handen in termen van omzet, en 26 procent in termen van werkgelegenheid. De omzet per werknemer is dus lager bij ZZP'ers en kleinere bureaus. Een van de verklaringen hiervoor is dat de kosten van grotere bureaus hoger liggen. Dit leidt tot een grotere indirecte impact.

De 'ROA-uitsnede'¹ van bedrijven maakt qua werkgelegenheid circa 3 procent van het totaal uit, qua toegevoegde waarde (bijdrage aan het BBP) is dit ongeveer 4 procent. Dit gaat om een totaal van 4.800 Fte (waarvan 1.200 indirect), 800 miljoen euro aan omzet en 400 miljoen euro aan toegevoegde waarde.

¹ Dit gaat om een schatting van de mate waarin bedrijven uit deze SBI-code zich bezig houden met de volgende activiteiten: strategie/beleidsontwikkeling, leiderschapsontwikkeling, reorganisatie en externe samenwerking

2 Inleiding

Adviseurs in zijn algemeenheid, en ook organisatieadviseurs worden steeds vaker in de verdediging gedrukt. Kosten ze niet teveel? Wat leveren die adviseurs nu eigenlijk op?

De Raad van Organisatie Adviesbureaus (ROA) heeft daarom behoefte aan een feitelijk beeld van de waarde die organisatieadviseurs hebben in de maatschappij. Ze heeft daarom Decisio gevraagd een analyse te maken van de meerwaarde en kosteneffectiviteit van organisatieadviesbureaus.

In dit rapport hebben we een 'economische foto' gemaakt van de organisatieadviessector. Een economische foto (economische impact studie) geeft een beeld van het economische belang van de sector: hoeveel werkgelegenheid levert de sector van organisatieadviesbureaus op? En welke bijdrage aan het BBP hangt hiermee samen? Daarbij kan het zowel om de directe economische effecten gaan als om indirecte effecten bij toeleveranciers en samenwerkingspartners. Vanuit de economische foto krijgen we een antwoord op de volgende (belangrijkste) resultaten:

- Wat is de economische impact van de organisatieadviessector in:
 - a. Aantal banen?
 - b. Toegevoegde waarde?
- Organisatieadvies in perspectief: hoe verhouden ROA-adviesbureaus zich tot de rest van de sector?

Naast een economische foto heeft Decisio een beeld geschetst van de meerwaarde van organisatieadviseurs voor opdrachtgevers door middel van een enquête. Daarnaast is een analyse gemaakt van kosten en uurtarieven. Deze zijn in afzonderlijke rapportages opgenomen.

3 Economische meerwaarde organisatieadviseurs

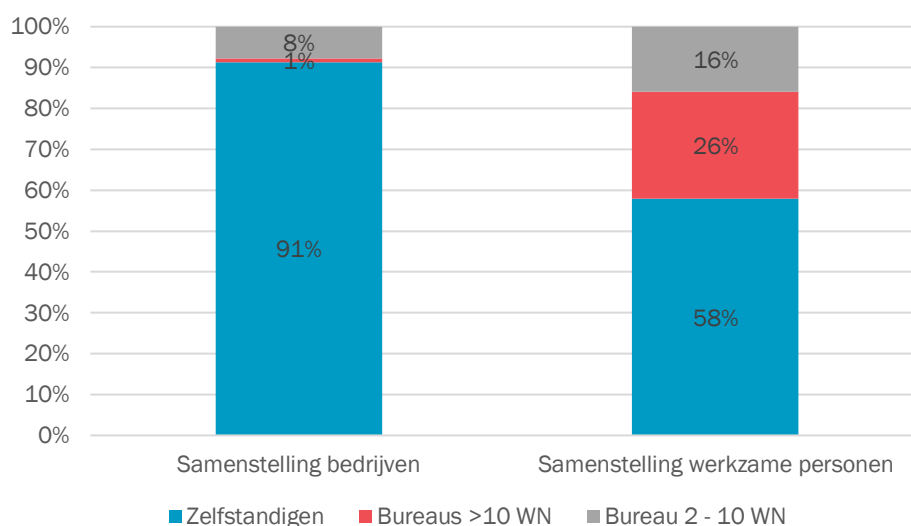
In dit hoofdstuk brengen we het economische belang van de organisatieadviessector in beeld. Omdat er veel zelfstandigen als organisatieadviseur werkzaam zijn, en er ook relatief veel bedrijven zijn die activiteiten uitvoeren die buiten de ROA interpretatie van organisatieadvies vallen, hebben we drie analyses gemaakt:

1. Een analyse van de gehele sector. Dus alle bedrijven die zich met hoofdactiviteit organisatieadvies bij de Kamer van Koophandel hebben ingeschreven.
2. Een analyse van alleen de bedrijven met minimaal tien medewerkers.
3. Een uitsnede (via een steekproef) van de organisatieadvies activiteiten conform de ROA interpretatie.

3.1 Kenmerken organisatieadviessector

In 2016 waren er meer dan 85 duizend bedrijven actief in de organisatieadviessector die een werkgelegenheid bieden aan 140 - 150 duizend personen. Meer dan 90 procent van de bedrijven is een eenmanszaak, slechts 1 procent van de bedrijven is een bureau met meer dan 10 werknemers. Deze bureaus zijn wel goed voor 26 procent van de totale werkgelegenheid in de sector.

Figuur 3.1 Samenstelling organisatieadviessector naar bedrijven en werknemers

Bron: CBS , bewerking Decisio (2016)

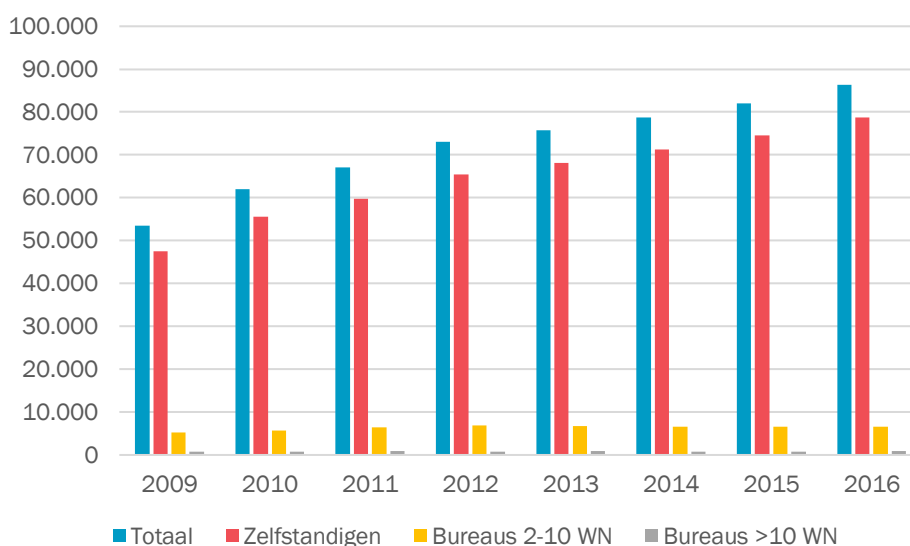
In de afgelopen jaren is het aantal organisatieadviesbureaus sterk toegenomen. Dit betrof vooral een toename van ZPP-ers. Tussen 2009 en 2016 is het aantal ZPP-ers in

de sector met 66 procent toegenomen, terwijl het aantal bureaus met meer dan 10 medewerkers, evenals het aantal medewerkers dat hier werkte, met circa 10 procent toenam.

Organisatieadviesbranche conform het CBS

In dit hoofdstuk gaan we in op de organisatieadviesbranche zoals gedefinieerd door het CBS (SBI 70221). Het gaat dus om bedrijven die ingeschreven staan bij de Kamer van Koophandel met organisatieadvies als hoofdactiviteit. Doordat de branche breed is, zitten er ook veel bedrijven in de statistiek die niet het soort organisatieadvieswerk uitvoeren dat de ROA bureaus doen. Zo staan ook ingenieurbureaus, detacheerders/interim-managementbureaus en ICT-bedrijven als organisatieadviesbureau geregistreerd.

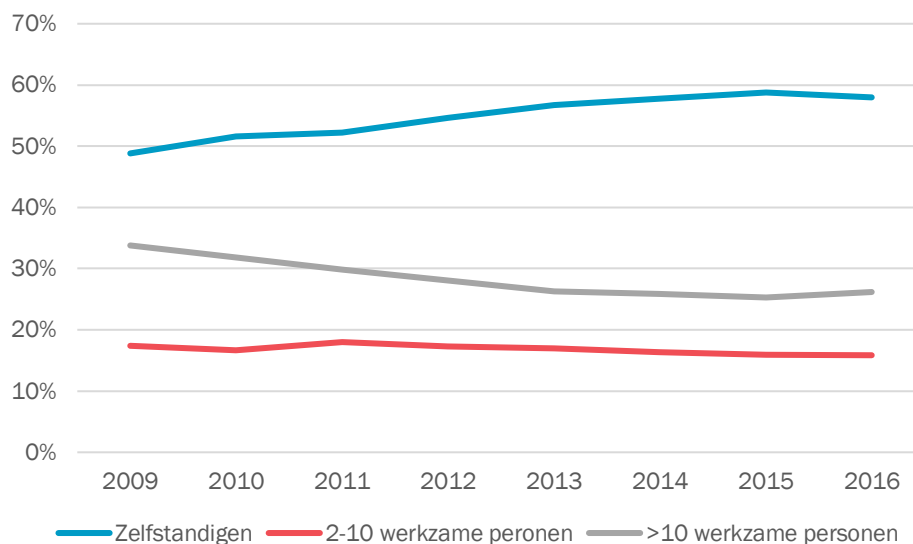
Figuur 3.2 Aantal bedrijven organisatieadviesbureaus naar grootteklasse

Bron: CBS , bewerking Decisio (2016)

Waar de grotere bureaus met meer dan 10 werknemers in 2009 nog circa 35 procent van de markt in handen hadden (in termen van werkgelegenheid), is dat nu nog 25 procent. De zelfstandigen hebben inmiddels een aandeel van bijna 60 procent. Doordat de sector als geheel groeide, is de toename van het aantal zelfstandigen niet ten koste gegaan van de werkgelegenheid bij de bureaus. Alleen in het jaar 2012/2013 is circa 5 procent van de werkgelegenheid bij de grotere bureaus verdwenen, maar dit herstelde zich weer vanaf het jaar 2014.

Figuur 3.3 aandeel werkzame personen organisatieadviesbureaus naar grootteklasse

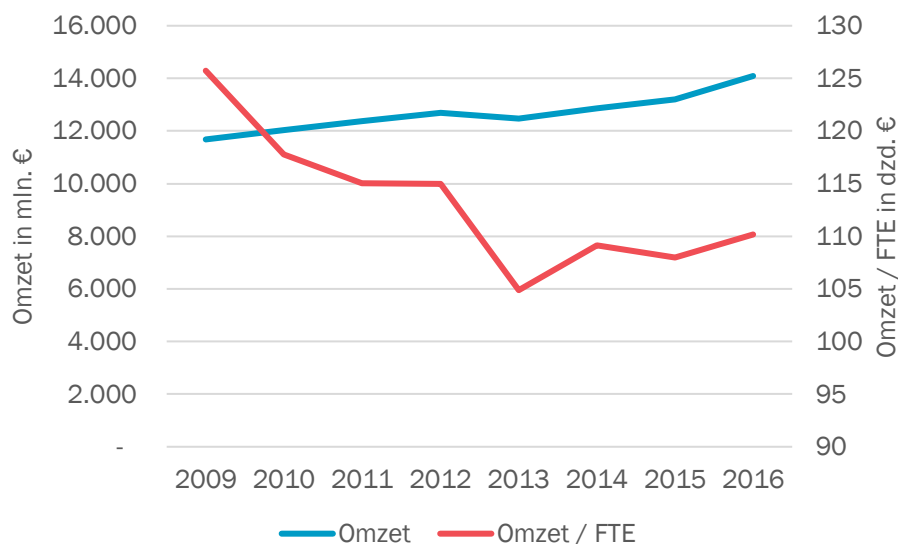
Bron: CBS , bewerking Decisio (2016)

3.2 Omzet en kosten van de organisatieadviessector

In de afgelopen periode is de omzet in de organisatieadviesbranche² gestegen, evenals het aantal bedrijven in de branche. In 2016 bedroeg de totale omzet in de branche ruim 14 miljard euro. De omzet per FTE is echter gedaald. De sterke toename van het aantal ZZP'ers heeft de gemiddelde omzet per FTE doen dalen van 125 duizend euro in 2009 naar 110 duizend euro in 2014, waarna het redelijk constant is gebleven.

² Een deel van de gegevens in deze paragraaf is gebaseerd op de managementadviesbranche conform de CBS (SBI) indeling. De organisatieadviesbranche is onderdeel van de managementadviesbranche en omvat ruim 80 procent van de werkgelegenheid in de managementadviesbranche. Niet alle gegevens (zoals de verhouding tussen banen en FTE's) zijn op het detailniveau van de organisatieadviesbranche beschikbaar. Deze zijn geschat op basis van de managementadviesbranche.

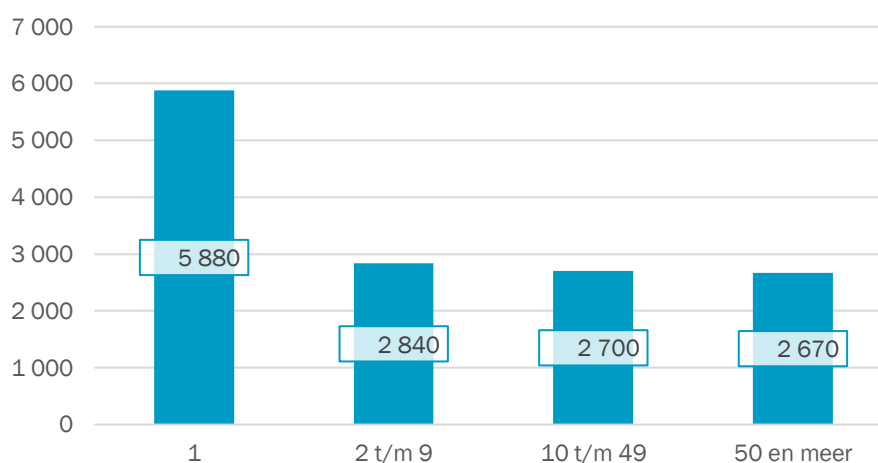
Figuur 3.4 omzet en omzet per FTE organisatieadviesbureaus

Bron: CBS , bewerking Decisio (2016)

Uitgesplitst naar grootteklasse zien we dat ZZP'ers als groep de grootste omzet hebben met 5,9 miljard euro. Bedrijven met werknemers tussen de 2 en 9, 10 en 49 of meer dan 50 werknemers zijn elk goed voor een omzet tussen de 2,5 en 3 miljard euro. De bureaus met meer dan 10 werknemers zijn goed voor een marktaandeel van bijna 40 procent in termen van omzet.

Figuur 3.5 Omzet organisatieadviesbureaus, naar bedrijfsomvang (x mln. euro)

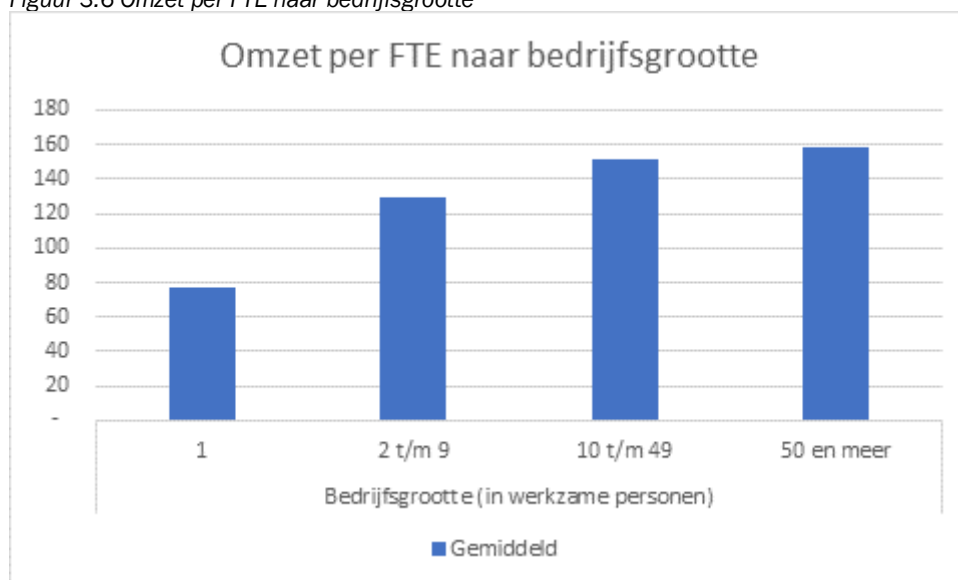

Bron: CBS , bewerking Decisio (2016)

De omvang van een organisatie heeft ook een duidelijk zichtbare invloed op de omzet per FTE. Eenmanszaken zetten gemiddeld rond de 80 duizend euro per FTE om. De kleinere kantoren tot 10 werknemers realiseren circa 130 duizend euro per FTE. De

kantoren met meer dan 10 werknemers realiseren een omzet van rond de 150 duizend euro per FTE en de grootste kantoren circa 160 duizend euro per FTE.

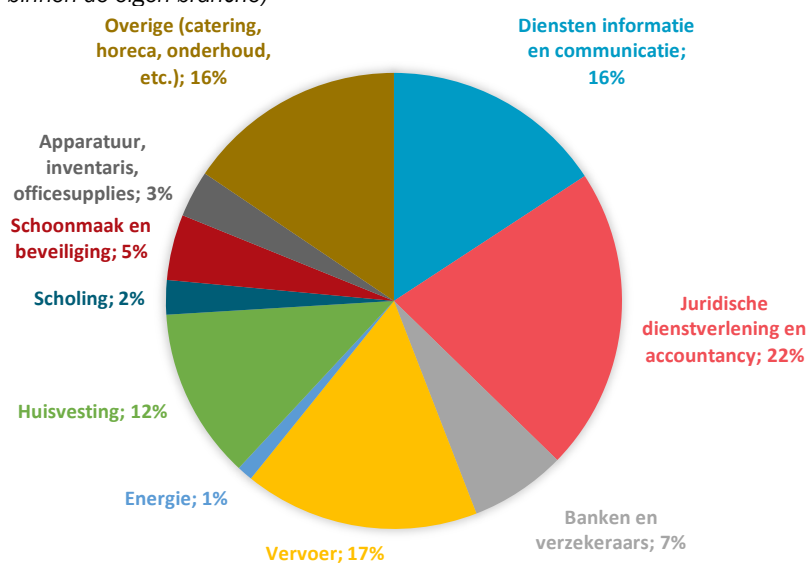
Figuur 3.6 Omzet per FTE naar bedrijfsgrootte

Bron: CBS , bewerking Decisio (2016)

Als we kijken naar de inkoop (exclusief inhuur derden), dan zien we de onderstaande uitsplitsing van kosten. Dienstverlening (juridisch, accountancy, communicatie, IT) en vervoer vormen de belangrijkste posten.

Figuur 3.7 Uitsplitsing bedrijfskosten (kosten excl. doorgeleverde diensten interimmanagers en andere inhuur binnen de eigen branche)

3.3 Economische impact

De in deze paragraaf berekende *indirecte* impact betreft de impact die doorvloeit vanuit de inkoop van goederen en diensten door organisatieadviesbureaus. Denk aan de accountant en de schoonmaker die voor het adviesbureau werken. De schoonmaker van deze accountant wordt meegerekend als indirecte impact. Voor de omzetten is aangesloten bij de meest recente data uit 2016. Voor kostprijsontwikkeling is het meest recente jaar 2014. De invloed van deze discrepantie op de uitkomsten is beperkt, aangezien de fluctuaties per jaar niet sterk zijn.

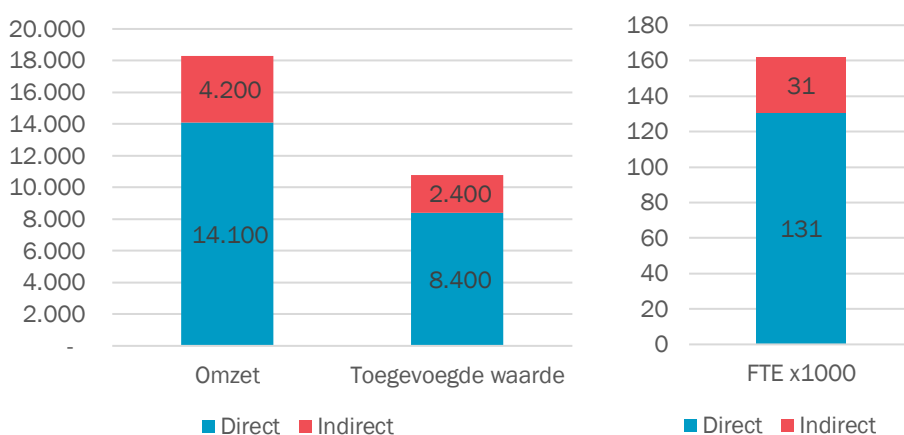
3.3.1 Directe en indirecte economische impact organisatieadviesbranche

De omzet van de organisatieadviesbureaus in Nederland bedroeg in 2016 14,1 miljard euro. Indirect droeg dit nog eens bij tot 4,2 mld. euro aan omzet bij toeleveranciers buiten de branche³.

De toegevoegde waarde⁴ van de organisatieadviesbureaus bedroeg 8,4 miljard euro (1,2 procent van het BBP in 2016). De indirecte toegevoegde waarde die doorvloeit via toeleverende bedrijven van de organisatieadviesbureaus bedroeg 2,4 mld.

De werkgelegenheid in de organisatieadviesbranche omvatte 140-150 duizend banen in 2016, die gezamenlijk gelijk stonden aan 131 duizend FTE. De indirecte werkgelegenheid die voortvloeide uit de branche bedroeg nog eens 31 duizend FTE.

Figuur 3.8 Directe en indirecte economische impact (in mln. € en dzd. FTE, 2014)

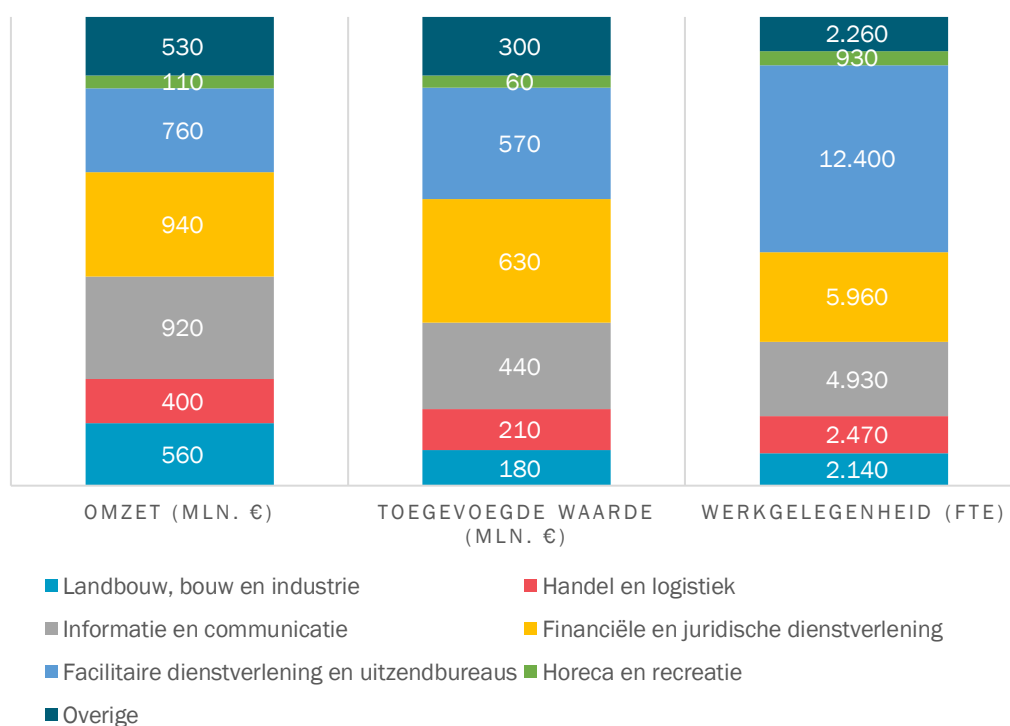

³ Organiseatieadviesbureaus besteden ook 2,5 miljard euro aan de inhuur van derden voor het uitvoeren van diensten, maar dit zijn dus ook personen die zelf actief zijn in de branche. Deze blijven in de indirecte effecten buiten beschouwing. Het zou immers een dubbeltelling betreffen.

⁴ De toegevoegde waarde is gelijk aan de omzet minus de kosten van inkoop. Dit is tevens gelijk aan de som van de lonen, winsten en afschrijvingen. Het BBP is gelijk aan de toegevoegde waarde van alle bedrijven en organisaties in Nederland.

De indirecte omzet, toegevoegde waarde en werkgelegenheid is verdeeld over de verschillende sectoren zoals te zien in de onderstaande figuur. De organisatieadviesbranche besteedt relatief veel aan ICT, communicatie-advies & marketing, financiële en juridische dienstverlening en facilitaire dienstverlening (voornamelijk uitzendbureaus). Van de indirecte doorwerking komt het grootste deel van de omzet en toegevoegde waarde dan ook in deze sectoren terecht. In termen van werkgelegenheid profiteert de uitzendbranche en facilitaire dienstverlening het sterkst van de bestedingen van de organisatieadviesbureaus. Dit zijn arbeidsintensieve sectoren met (per baan) relatief lage loonkosten, waardoor het aantal medewerkers per euro omzet relatief hoog ligt.

Figuur 3.9 Indirect economische impact organisatieadviesbureaus naar sector

3.4 Focus op bedrijven met meer dan 10 werknemers

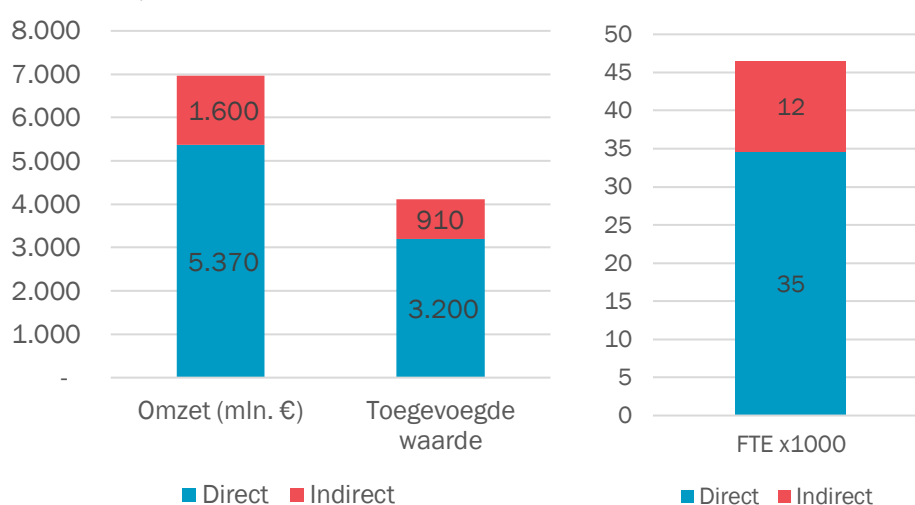
In het vorige hoofdstuk is de gehele SBI sector ‘organisatieadvies’ beschouwd. In dit hoofdstuk focussen we op de bedrijven met meer dan 10 werknemers. We gaan in op de economische impact van deze bedrijven.

3.4.1 Economisch impact bureaus

Als we kijken naar de organisatieadviesbureaus met meer dan 10 werknemers, dan zien we dat de 35 duizend directe banen in de branche leiden tot 12 duizend banen

buiten de branche. Bij de grote bureaus leiden 3 banen binnen de branche tot 1 buiten de branche. Bij de kleinere bureaus en ZZP-ers is die verhouding 5 op 1. De grotere bureaus kopen meer goederen en diensten in, denk aan ICT, opleidingen, schoonmaak, beveiliging, maar ook de lease-auto en personeelsactiviteiten. De bureaus hebben een directe toegevoegde waarde (in termen van bijdrage aan het BBP) van 3,2 miljard euro en nog eens 0,9 miljard euro indirect.

Figuur 3.10 Directe en indirecte economische impact bedrijven > 10 werknemers (in mln. € en dzd. FTE, 2014)

Samengevat hebben de organisatieadviesbureaus met meer dan 10 werknemers bijna 40 procent van de markt in handen in termen van omzet, maar 26 procent in termen van werkgelegenheid. De omzet per werknemer is dus hoger van bij de ZZP-ers en kleinere bureaus. Dat is ook niet verwonderlijk aangezien de kosten van deze bureaus ook hoger liggen. Dit leidt tot een grotere indirecte impact.

3.5 Schatting van organisatieadviesbureaus conform ROA interpretatie

Een analyse van de bedrijven die zich met hoofdactiviteit organisatieadvies⁵ bij de KvK heeft ingeschreven, laat zien dat een belangrijk deel daarvan niet of slechts in beperkte mate aan organisatieadvies doet zoals de ROA bureaus. Het CBS bevestigt dat er een hoge mate van 'vervuiling' in de sector zit, al hebben al deze bedrijven zich wel bewust ingeschreven met organisatieadvies als hoofdactiviteit. Ten behoeve van de economische foto hebben we daarom een steekproef uitgevoerd om zo een meer

⁵ Gedefinieerd zoals de SBI-code 70.22.1 'Organisatie-adviesbureaus'

realistisch beeld te geven van de omvang van de 'echte' organisatieadviessector. Uit de steekproef destilleren we een factor die we toepassen op de CBS-totalen, waarmee we een schatting maken van de omvang en economische impact van organisatieadviesbureaus in Nederland.

In de steekproef hebben we gegevens gebruikt uit het Kamer van Koophandel-register⁶. Daarbij hebben we in de sector organisatieadvies gekeken naar de 363 bedrijven met een omvang van meer dan 20 Fte. Naast een schatting van het aandeel organisatieadvies in de activiteiten van deze bedrijven hebben we de bedrijven naar type activiteit gecategoriseerd.

Een zuivere schatting maken blijkt niet gemakkelijk. Bedrijven verschaffen niet altijd duidelijkheid over hun activiteiten en daarnaast is de definitie van het begrip organisatieadvies niet kraakhelder. We hebben (op basis van websites en eigen kennis over sommige bedrijven) een schatting gemaakt van de mate waarin de bedrijven uit deze SBI-code zich bezig houden met de volgende activiteiten:

- Strategie/beleidsontwikkeling
- Leiderschapsontwikkeling
- Reorganisatie
- Externe samenwerking

Uit de steekproef blijkt dat een groot deel van de bedrijven voor een deel aan organisatieadvies doet, de meeste bedrijven hebben echter een andere core business. Een deel van de bedrijven werkt vanuit specifieke sector kennis en geeft vanuit die positie ook organisatieadvies. Een ander deel werkt vanuit een specifieke kennis en geeft vanuit die hoek ook organisatieadvies. Onderstaand een opsomming van veelvoorkomende sectoren en expertises:

Tabel 3.1 Veelvoorkomende (hoofd)activiteiten (naar sectoren en expertises) binnen de SBI-code organisatieadvies

Naar sector	Naar expertise
1. Vastgoed	1. ICT consulting
2. Financiële sector	2. Opleidingen en trainingen
3. Ingenieurs en adviseurs	3. HRM en Arbo
4. Onderwijs	4. Financieel advies
5. Zorg	5. Facilitaire dienstverlening

⁶ De Kamer van Koophandel gebruikt eenzelfde bedrijfsindeling als het CBS (SBI-code op basis van hoofdactiviteit). Van de 51 grootste bureaus (> 100 FTE) hebben we individueel een inschatting gemaakt van het aandeel organisatieadvies; van de overige bureaus hebben we steekproefsgewijs elk zevende adviesbureau geselecteerd.

Mede door de diversiteit van activiteiten van de bedrijven die staan ingeschreven op de SBI-code organisatieadvies, is het aandeel ‘echte’ organisatieadvies slechts een klein aandeel van het totaal.

Tabel 3.2 Resultaat steekproef

	Aantal bedrijven in steekproef	Totaal fte SBI-code 70.22.1	Totaal fte na selectie	Aandeel organisatieadvies
Bedrijven >100 FTE	51	17.503	2.282	13%
Bedrijven >20 FTE	45	11.619	1.304	11,2%
Totaal	96	29.122	3.586	12,3%

Vanuit deze steekproef schatten we dat ruim 12 procent van de activiteiten van deze bedrijven (met meer dan 20 fte) onder de noemer organisatieadvies conform de ROA interpretatie kunnen worden gevat.

In zijn totaliteit werken bij de bedrijven met meer dan 20 fte personeel ruim 29.000 fte's. Als we het aandeel schatten van de ‘echte’ organisatieadviesactiviteiten van deze bedrijven, dan correspondeert dit met 3.600 directe fte aan arbeidsplaatsen. Indirect leidt dit nog eens tot 1.200 fte aan arbeidsplaatsen, doordat organisatieadviesbureaus op hun beurt goederen en diensten inkopen bij andere bedrijven. Met een totale directe omzet van 800 miljoen euro voegen zij samen jaarlijks 400 miljoen euro aan directe en indirecte waarde toe aan het bruto binnenlands product.

Tabel 3.3 Schatting economische impact organisatieadvies van bedrijven > 20 fte

	Direct	Indirect	Totaal
Fte	3.600	1.200	4.800
Omzet (€ mln.)	600	200	800
Toegevoegde Waarde (€ mln.)	300	100	400

4 Conclusie

In onderstaand overzicht zijn de belangrijkste bevindingen uit dit onderzoek samengevat. De sector organisatieadvies levert in totaal 162.000 Fte aan werkgelegenheid en 10,8 miljard euro aan toegevoegde waarde.

Er is een fors verschil tussen de omvang van de hele sector organisatieadvies (bedrijven die zich met hoofdactiviteit organisatieadvies bij de KvK hebben ingeschreven) en de bedrijven die onder de ROA interpretatie van organisatieadvies vallen (bedrijven met meer dan 20 medewerkers die zich met Strategie/beleidsontwikkeling, Leiderschapsontwikkeling, Reorganisaties en Externe samenwerking bezig houden). Qua werkgelegenheid maakt de ROA uitsnede circa 3 procent van het totaal uit, qua toegevoegde waarde (bijdrage aan het BBP) is dit ongeveer 4 procent.

Tabel 3.4 Directe en indirecte werkgelegenheid en toegevoegde waarde van organisatieadvies (2016)

	Werkgelegenheid (1.000 Fte)			Toegevoegde Waarde (€ mrd.)		
	Hele SBI organisatieadvies	Bedrijven > 10 medewerkers	'ROA uitsnede'	Hele SBI organisatieadvies	Bedrijven > 10 medewerkers	'ROA uitsnede'
Direct	131	35	3,6	8,4	3,2	0,3
Indirect	31	12	1,2	2,4	0,9	0,1
Totaal	162	47	4,8	10,8	4,1	0,4

Bijlage I Steekproef ‘ROA-uitsnede’ organisatieadviesbureaus

De sector organisatieadvies (SBI-code 70.22.1) bestaat in totaal uit 363 bedrijven (> 20 fte). Een korte blik op het type bedrijven laat zien dat een belangrijk deel daarvan niet of slechts in beperkte mate aan organisatieadvies doet zoals de ROA bureaus. Het CBS bevestigt dat er een hoge mate van ‘vervuiling’ in de sector zit, al hebben al deze bedrijven zich wel bewust ingeschreven met organisatieadvies als hoofdactiviteit. Ten behoeve van de economische foto hebben we daarom een steekproef uitgevoerd om zo een meer realistisch beeld te geven van de omvang van de echte organisatieadviesbureau. Uit de steekproef destilleren we een factor die we toepassen op de CBS totalen, waarmee we een schatting maken van de omvang van organisatieadviesbureaus in Nederland.

In de steekproef hebben we gegevens gebruikt uit het Kamer van Koophandel-register. Zij gebruiken eenzelfde bedrijfsindeling als het CBS (SBI-code op basis van hoofdactiviteit). Van de 51 grootste bureaus (> 100 fte) maken we individueel een inschatting van het aandeel organisatieadvies; van de overige bureaus hebben we steekproefsgewijs elk zevende adviesbureau geselecteerd. Naast een schatting van het aandeel organisatieadvies categoriseren we de bedrijven naar type activiteit.

Een zuivere schatting maken blijkt niet gemakkelijk. Bedrijven verschaffen niet altijd duidelijkheid over hun activiteiten en daarnaast is de definitie van het begrip organisatieadvies niet kraakhelder. We hebben (op basis van websites en eigen kennis over sommige bedrijven) een schatting geprobeerd te maken van de mate waarin de bedrijven uit deze SBI code zich bezig houden met de volgende activiteiten:

- Strategie/beleidsontwikkeling
- Leiderschapsontwikkeling
- Reorganisatie
- Externe samenwerking
- Project/programmamanagement

Uit de steekproef blijkt dat een groot deel van de bedrijven voor een deel aan organisatieadvies doet, maar de meeste bedrijven hebben een andere core business. Een deel van de bedrijven werkt vanuit specifieke sector kennis en geeft vanuit die positie ook organisatieadvies. Een ander deel werkt vanuit een specifieke kennis en geeft vanuit die hoek ook organisatieadvies. Onderstaand een opsomming van sectoren en expertises die we veel tegenkomen:

Naar sector	Naar expertise
1. Vastgoed	1. ICT consulting
2. Financiële sector	2. Opleidingen en trainingen
3. Ingenieurs en adviseurs	3. HRM en Arbo
4. Onderwijs	4. Financieel advies
5. Zorg	5. Facilitaire dienstverlening

Mede door de diversiteit van activiteiten van de bedrijven die staan ingeschreven op organisatieadvies, is het aandeel daadwerkelijk organisatieadvies slechts een klein aandeel van het totaal.

Tabel 1.2 Resultaat steekproef

	Aantal bedrijven in steekproef	Totaal fte SBI-code 70.22.1	Totaal fte na steekproef	Aandeel organisatieadvies
Bedrijven >100 FTE	51	17.503	2.282	13%
Bedrijven >20 FTE	45	11.619	1.304	11,2%
Totaal	96	29.122	3.586	12,3%

Vanuit deze steekproef schatten we dat ruim 12 procent van de activiteiten van deze bedrijven (met meer dan 20 fte) onder de noemer organisatieadvies kunnen worden gevat. In zijn totaliteit werken bij deze bedrijven ruim 29.000 fte.

Als we dit doortrekken, betekent dit dat de 'echte' organisatieadviesactiviteiten van bedrijven met meer dan 20 fte personeel goed zijn voor 3.600 directe fte aan arbeidsplaatsen. De overige indicatoren van de economische impact staan in onderstaande tabel.

Schatting economische impact organisatieadvies van bedrijven > 20 fte

	Direct	Indirect	Totaal
Fte	3.600	1.200	4.800
Toegevoegde Waarde (€ mln)	300	100	400
Omzet (€ mln)	600	200	800